

DISCOVERING
EUROPEAN
NEIGHBOURS IN
THE 3RD
AGE

Upoznajmo evropske susede u trećem dobu!

Silvija Monro Stojaković

Svaka generacija treba da otkrije svoje radosti!

Silvia Monro Stojaković je rođena 1947. godine u Buenos Airesu, Argentina. Njeni roditelji su tu došli iz Katalonije pobegavši od građanskog rata u Španiji. Njen otac, Francisko Monro, bio je entolog a njegova zbirka insekata danas se čuva u Smitsonijan muzeju u Vašingtonu. Iako je njen otac preminuo neposredno pre njenog trećeg rođendana, Silviju slike podsećaju kako je sa ocem išla u lov na slepe miševе u Argentini. Da je ostala u Argentini, kako kaže, studirala bi prirodne nauke kao i njen otac. Silvijina majka, Marija Muntanjola Cvetković, bila je biolog. Silvija je detinjstvo provela sa majkom u argentinskoj provinciji Tucuman. Majka je u studentskom domu upoznala svog drugog muža Slobodana koji je Silviju odgajio kao rođenu kćerku. Venčali su se u Argentini ali je Silviju majka 1961. godine poslala samu u Beograd da živi sa očuhom Slobodanom i njegovom porodicom. Majka im se pridružila u Beogradu tri godine kasnije. Silvija se jasno seća puta jer je imala papir na kome je pisalo da govori samo španski jezik. U Beograd je stigla tri dana pre nego što je beogradski aerodrom zvanično otvoren za Prvi samit nesvrstanih. Silvija kaže: „Otvorila sam aerodrom!“ Kada se smestila u Beogradu krenula je u osnovnu školu „Đuro Salaj“ koja je ime nosila po komunisti a delila je zgradu sa školom nazvanom po svecu. Silvija kaže da je u to vreme tako nešto bilo moguće a da se sada škola zove samo prema svecu. Njena majka je u Beograd došla 1964. godine da bi istraživala suncokrete a ubrzo je počela da radi u Institutu za biologiju „Siniša Stanković“. U vreme kada je živela sa Slobodanom, koga zove ocem, Silvija je verovala da su sva deca delila njenu sudbinu. U Beogradu je prvi put videla predstave. Njen otac je umro u oktobru 2019. u 96. godini života a majka 2011. godine. Silvija ima brata Aleksandra koji sa porodicom živi u Barseloni i radi kao lekar specijalista pulmolog. Za brata Sašu kaže da joj je najbolji drug.

Silvija je svog supruga Gradimira upoznala dok je još bila u srednjoj školi a on na fakultetu. Na medeni mesec su išli u Argentinu. Tamo je, na svom medenom mesecu, obnovila kontakt sa

svojim najboljim drugom iz detinjstva Marijanom čija je porodica takođe pobegla u Argentinu tokom Španskog građanskog rata. Kada su bili mali Silvija je mislila da će se kada napuni 18 godina udati za Marijana ali joj je to što ju je majka poslala u Beograd promenilo sudbinu. Sa Marijanom se videla jednom na piću. On je bio veoma zainteresovan za jugoslovenski sistem samoupravljanja. Dogovorili su se da vodi Silviju i njenog supruga u tada čuvenu diskoteku „Keops“ ali se Marijano nikada nije pojavio na dogovorenom mestu. Silvijin suprug se šalio da ga je zamorila ideologijom. Međutim, kasnije su saznali da ga je režim kidnapovao i ubio. Silvija kaže da je to i njoj moglo da se dogodi da je majka nije poslala u Beograd. Sa suprugom Gradimirom Silvija ima sina Vuka i kćerku Sandru. Oboje danas žive u Argentini.

Po završetku srednje škole Silvija je upisala Katedru za francuski jezik i književnost na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Kasnije je na ovom fakultetu otvorena Katedra za španski jezik i književnost na kojoj je diplomirala a potom i magistrirala dobivši zvanje Magistra za španski jezik i književnost.

Tokom čitavog svog života Silvija je radila kao slobodni prevodilac. Kaže: „Nikada nisam volela da nosim najlon čarape. Nosila sam ih samo kada sam išla deci na roditeljske sastanke u školama.“ Kao slobodni prevodilac neko vreme je bila angažovana u jugoslovenskoj misiji pri Pokretu nesvrstanih. Kaže da prevodjenje za tako velike svetske događaje uopšte nije bilo lako. Posao se završavao kasno u noć i seća se kada su bili u Pjongjangu u tri ujutru su naručivali mafine. Radeći za jugoslovensku misiju pri Pokretu nesvrstanih Silvija je posetila Severnu Koreju, Indoneziju, Tunis. Angolu i druge zemlje. Ipak, Silvija kaže da ne voli mnogo da se seća mlađih dana. Kaže da iako je odrastala u toj eri, nije bila „dete cveća“ i ne voli Bob Dilana.

Poredeći položaj starih u njenoj mladosti i danas, Silvija kaže da je u njenoj mladosti postojao neki red. Danas roditelji samo slikaju decu ali ne prave stvarne uspomene. Pita se da li će se i današnja deca kada porastu sećati nečega ili će se sećati svačega. To je, po njenom mišljenju, ključna razlika u roditeljstvu nekada i danas. „Mi smo bili 'sporiji' roditelji. Globalizam je mnogo toga promenio. Ja, lično, i dalje preferiram keš umesto kartice, odštampanu fotografiju više nego .jpg, itd.“

Silvija je brinula o svom ocu Slobodanu do njegove smrti prošle godine. O njemu je uvek mislila kao o pravom ocu jer joj je biološki otac preminuo kada je bila veoma mala i ne seća ga se a Slobodan je uvek bio tu, brinuo o njoj i odgajio je. Njen suprug Gradimir je takođe preminuo. Silvija je uvek želela da ima dvoje dece: „Ako sa jednim pogrešim, drugo će biti tu kao podrška.“ Kaže da joj se uvek sviđao običaj Aboridžina – kada više nemaju snage da se brinu o sebi, jednostavno prestanu da dišu. Kaže da je možda i za nju vreme da oslobodi mesto za nekog novog.

Međutim, Silvija se ne oseća starom jer još uvek može da čita, putuje, itd. Kaže da je sve što je želela da uradi radila odmah. Ipak, ne sviđa joj se ideja da sebe reciklira.

Ne oseća se usamljenom. Ima dve mačke – Belance i Žumance. Njeni prijatelji ih zovu Kajgana. Skoro svakodnevno je, putem Viber-a, u kontaktu sa kćerkom Sandrom koja živi u Patagoniji. Takođe, često četuje sa sinom Vukom koji živi u Buenos Airesu.

Penzija koju je ostvarila kao slobodni prevodilac joj omogućava skroman život. I dalje radi kao prevodilac i tumač za španski jezik. Sarkastično primećujući iznos honorara za prevodioc, Silvija kaže da se ponekad oseća ne kao neko ko bi trebao da ima zagaranovanu minimalnu cenu rada već kao rame za plakanje izdavačima. Kaže da je čitav život radila i da ne namerava da sada prestane. Na srpski jezik je prevela “Hopcsotc” Hulija Kortasa (Školice \ Rayuela),

Markesovog "Pukovniku nema ko da piše", "Pantelejmon i posetiteljke" Marija Vargasa Ljose, itd. Kaže: "Još uvek prevodim novele i romane i verovatno ću to raditi dok ne umrem!" Takođe, Silvija je pripremila za štampu na španskom prepiske značajnih srpskih umetnika Olje Ivanjicki i Šejke. Pored prevodilačkog rada, Silvija je predstavljena u „Srpskoj knjizi žena od stila“ koju je objavila izdavačka kuća Cepter Knjiga.

Pošto živi nadomak centralne beogradske Kalenić pijace, odlazak na pojacu joj je hobi jer tamo sazna sve novosti i tračeve ne samo iz komšiluke već i iz života pijačnih prodavaca. Silviji je odlazak na pijacu glavni način informisanja o svemu. U kući ima televizor ali ga ne gleda već na njemu raste Kiselo drvo. Čita dnevne novine „Politika“ i smatra da su one i danas najrespektabilnije dnevne novine. Ponekad joj je zabavno da uočava gramatičke greške u člancima.

Silvija kaže da je njena motivacija između filozofije Zen budizma i njenog horoskopskog znaka raka. „Volim da napravim neku vrstu slušljive tišine.“

Stari ljudi su gnjaveži. Oni su ti koji mogu preneti znanja mlađima, ali su gnjaveži. Ponekad su divni, ljupki, ali ipak gnjaveži. Može se videti da je neko odrastao u porodici punoj ljubavi i, po Silviji, uloga starih jeste da naprave okruženje u kome caruje ljubav koju mladi bezuslovno osećaju. Stari treba da mlade otvore prema svetu.

Pošto se Silvija ne oseća starom, kaže da nije ni osetila diskriminaciju zbog svojih godina. Ako joj, pak, neko uputi ružan komentar zbog godina, opsuje ga na španskom. Silvija uživa u vožnji biciklom i kada čuje komentare tipa „Baba vozi reli“ na to odgovara: „Pazi, gazim!“

Silvija kaže da su mladi ljudi često nezainteresovani za ono što im govori. Zato i nema poruku za mlade. Ionako kaže da je svaka poruka stara novost. Smatra da svaka generacija treba da otkrije svoje radosti.

Silviju sam slučajno upoznala. Razgovor sa njom mi je bio veoma podsticajan jer je osoba koja zrači pozitivnom energijom. Silvija ima svoj profil na Facebook ali o tome nismo razgovarale osim što mi je dala dozvolu da sa njenog profila preuzmem fotografije. Pokušala sam da pronađem podatke o kolekciji insekata njenog oca ali zbog ograničenja na sajtu Smitsonijan muzeja nisam uspela. Ipak, evo nekih online izvora:

Lista objavljenih prevoda Silvije Monro Stojaković dostupna je putem linka: <https://plus.sr.cobiss.net/opac7/bib/search?q=silvija+monros-stojakovi%C4%87&db=cobib&mat=allmaterials>

Biografija Silvijine majke, Marije Muntanjola Cvetković dostupna je putem linka: http://botanicaserbica.bio.bg.ac.rs/arhiva/pdf/2012_36_1_558_full.pdf

U Beogradu, maj 2020

Aleksandra Đorđević